

RENAIXEMENT

REVISTA DE LA JOVENTUT NACIONALISTA DE CATALUNYA

Any VI BARCELONA 10 d'octubre de 1915 N.º 253

La zona neutral

QUAN aquestes ratlles seràn llegides s'estarà celebrant la manifestació pro zona neutral; i nosaltres que haurem restat a casa sense assistir-hi, devem dir, però, la nostra paraula per a fer constar el vot favorable de que sia un fet el més prompte possible la implantació d'aquest funcionalisme econòmic denominat zona neutral.

No sabem ben bé si les multituds que avui puguin assistir a la manifestació capeixen en un tot la trascendencia que per a la vida econòmica dels pobles que viuen en el règim proteccionista pugui tenir la zona neutral. Com més facilitats es donguin a l'actuar de l'activitat humana, més aquesta es desenroïllarà amb esplendorositat, fruit-ne dels fruits d'ella tant l'home de negocis com l'Estat. Els beneficis de la zona neutral han sigut el suficient exposats i debatuts perquè tinguem de fer-ne l'apologia una altra volta, i a l'ensem combatre les frèvoles objeccions que els estantços, els qui a tot troben un perquè discutible, han fet, fan i faràn a tota reforma trasmutadora del nostre tradicional actuar. Ni la temença del frau, ni la de la mort de les indústries interiors, ni menys el perjudici a l'agricultura, deuen fer frustrar la implantació de la zona neutral, i valgui com a argument per a combatre tots aquests prejudicis, l'afirmació que els aranzels restaràn amb tota sa integritat, i, essent així, com ningú pot témer la competència que puguin fer-li les comptades indústries que dins de la zona neutral s'implantessin?

Afirmava la nostra revista ja fa temps que, si com pot succeir, ens concedien una zona neutral descaracteritzada, pobre, raquítica, és a dir, una zona purament nominal, no devem pas acceptar-la i reafirmem avui això, perquè en cas de produir-se aquest fet, que és molt possible, ningú pugui titllar d'antipatriòtica l'enteresa nostra de rebutjar una figura carnavalesca que pugués tenir totes les apariències d'una zona neutral. Es tal la nostra desconfiança en l'acció benefactora de l'Estat espanyol, que al coadjuvar a la petició d'una reforma qualsevulla ho hem fet sempre convençuts que aquella nostra aspiració no seria pas satisfeta pels homes que, des de Castella estant, ens governen. Sigui com sigui, vagi la nostra adhesió més entusiasta a l'aspiració econòmica sintetitzada en la zona neutral.

Però a ço que no podem pas adherir-nos és a la manifestació política que organitzada pels regionalistes es celebra avui. La manifestació d'avui és una maniobra política de temps ha preparada, però que fins avui no els ha estat possible celebrar; avui, precisament, que som a les vigílies del període electoral! Ens dol fonamentalment que aquests elements, els regionalistes, que es diuen defensors de les aspira-

cions de Catalunya, tinguin la poca escrupulositat d'explotar els sentiments patriòtics del poble en profit de les llurs concupiscències. Les aspiracions econòmiques i polítiques dels pobles són massa sagrades perquè qualsevolga políticaire d'ofici se'n aprofiti per fer el joc als partits turnants de la política corruptora dels Estats.

Ens plau força que els elements obrers del nostre poble s'interessin pels grans problemes que al nostre ésser afecten, però ens plauria més encara si posessin més enteresa en aqueixa acció. Els elements capitalistes han demanat el llur concurs, el dels obrers, per a la campanya pro zona neutral, que de venir la seva implantació serien aquells els qui'n haurien tots els profits; bé valia la pena que els nostres proletaris es fecin valdre la llur potencia col·lectiva demanant, per exemple, que en la acció de treball que es realitzés dins el cercat de la zona neutral s'implantessin les aspiracions obreres votades en els Congressos socialistes haguts. De la mateixa faïçó que els elements capitalistes han pogut calcular els beneficis que de la zona neutral en treurien, els obrers, aiximateix, sabrien fins on a ells els beneficiaria.

I sia'ns permès, com a resum d'aquesta nota, fer constar que nosaltres mai pendrem part a cap acte en el que els organitzadors, per *atreure a tothom*, tinguin necessitat de fer renunciaments nacionalistes.

Esguards

LA PIETAT FEMENINA

AQUESTS darrers dies s'ha reunit a l'Ateneu de la nostra ciutat una comissió de dames, per a emprendre's una obra de pacifisme consistenta en editar unes postals al·legòriques, per a ésser enviades als quefes dels Estats bel·ligerants en sol·licitut de pau.

La idea, per la seva magnitud i la seva madurada eficàcia és sols comparable a la que llençava generosament a la consideració universal un popular setmanari de la nostra costa de Llevant, el qual proposava, per a arribar al feliç acord de la pau, la celebració d'una conferència internacional a la Ciutat de Mallorca.

En aquestes hores de suprem esforç, en que les energies i els pensaments es multipliquen i s'aguditzen amb fulgurances d'una sublimitat tràgica: què pensarien de la valor espiritual de la nostra dona, les gentes dels països bel·ligerants, si un acte així pogués atreure la llur atenció i arribessin a interpretar-lo—com fóra desig de les distingides dames iniciadores—com a gest col·lectiu d'una feminitat nacional?

Mentre les aptituds de la dona en els països civilitzats d'Europa s'ofereixen a meravelloses labors humanitàries; mentre, gairebé amb l'únic concurs de la dona, ha pogut crear-se a Suïça una formidable institució, que ja se l'anomena «Ministeri de la bondat», encaminada a la immensa tasca de posar en relació les famílies dels països en guerra amb els llurs parents, presoners, ferits o sans, en terra enemiga; a la nostra dona no se li acut altra iniciativa per a col·laborar a l'apaibagament de les generals sofrenes, que editar unes postals per a ésser remeses als quefes dels Estats en guerra, demanant el prompte adveniment de la pau per obra de miracle.

Hem dit «la nostra dona», i hem de regonèixer que hem sigut injustos en fer aquesta designació. En la il·luminada comissió femenina, no li veiem pas representada la nostra dona, que, per seny i gràcia naturals, acostuma a dotar les seves resolucions d'una més positiva i pràctica viabilitat; encara que el declarar això ens porta a una constatació també sensible, si bé no tan dolorosa com la precedent, i és la de que la nostra dona, col·lectivament, no fa res per a incorporar-se als generals corrents de femenina pietat, que, d'arreu on hi ha, anc que rudimentària, una educació cívica, se són aixecats per a endolcir en el possible les ardents dolors de la guerra.

Així ho devem constatar, sense que'ns creguem, per això, amb dret a retreure-ho com un imperdonable mancament. Causes que radiquen en l'estat de la consciència nacional, base i motor de l'actuar dels pobles, són les que determinen les llurs actituds col·lectives. I si la nostra dona en aquests moments no col·labora col·lectivament a l'obra mundial de la pietat femenina, és que una tradició—que encara no hem sapigut desterrar—de servitut i de sotsmissió espiritual a dogmes que la inferioritzen, anul·la les seves dots de lliure actuació, i ofega en l'acobardit aturament de les seves facultats d'acció, les més altes i exquisides concepcions de la seva ànima, arca generosa d'amoroses virtuts.

Per això la nostra dona no actua; i si qualche nucli arriba a volguer actuar en col·lectivitat més o menys nombrosa, sovint en traduir els seus sentiments sofreix, per manca d'habitut i per feblesa per a sustreure's a l'ambient espiritualment malfaliç que la rodeja, desviacions lamentables.

I així veiem que en aquest actual intent de fer obra pacifista, abdica de la seva dignitat nacional en captar la representació de la dona espanyola i encarna el seu voler en el verb d'una llengua que no és la seva propia, produint una obra disgraciosament absentia de tot el que en ella, la dona catalana, hi ha de naturalment gentil: la catalanitat i l'assenyat concepte de la realitat pràctica.

MAIG.

James Keir Hardie

Adarrers de setembre morí, a Glasgow, aquest formidable i inquiet campió del socialisme anglès.

Nascut en una llar proletaria, començà als vuit anys a treballar a les mines del Lanarkshire. La seva mare, que es dalia com a bona escocesa per donar instrucció a son fill, l'ensenyà de lletra; i ell aprofitava les hores de descans per llegir, a la claror de la seva llantia de miner, obres que havien de deixar, segons propia confessió, un sèc perenne en el seu esperit. John Ruskin, Carlyle i el poeta de la democràcia escocesa Robert Burns foren els seus autors més estimats. Amb singular emoció conta Keir Hardie la suggestió que sobre d'ell exercia el «Sartor Resartus», on, diu ell, sentia bategar quelcom de gran que la seva pensa no prou madura encara no reïxia a formular.

Als vint-i-cinc anys els seus companys de treball el porten al lloc exposat i estratègic del Secretariat de la Unió de Miners del Lanarkshire. Immediatament, diu el conservador *The Times*, repetint un tòpic burgès, es llança amb gran zel i petita discreció dintre les *trade-unions* i es dedica febrósament a l'agitació política. A aquesta acció hi responen els patrons despedint-lo de la mina i deixant-lo sense treball. Els seus camarades el fan allavors redactor del seu petit orgue setmanal el *Cumnok News*, qual direcció porta durant quatre anys, de 1882 a 1886.

A partir d'aquesta data, Keir Hardie, que havia aparegut fins allavors com un lliberal avençat i havia actuat sempre dintre el programa limitadament obrerista de les *trade-unions*, s'esforça en fer penetrar dintre el moviment obrer anglès els principis socialistes, sostenint amb insistència que el proletariat havia d'obrar deslligat dels partits polítics burgesos i havia de constituir-se ell mateix en partit polític, per tal de tenir l'únic instrument que amb garantia d'eficàcia havia de fer als obrers àrbitres dels propis destins.

Elegit el 1892 diputat per un districte obrer de Londres, els seus electors l'acompanyen arborats d'entusiasme fins a les portes de la Cambra dels Comuns. El seu

debut parlamentari causa una sensació enorme pel seu llenguatge sincer i contundent, que no s'aparta mai, però, de la correcció més exigent.

El 1893 constitueix amb Ramsay Mac Donald, Ben Tillet i altres el partit obrer independent, qual orgue en la premsa fou el *Labour Leader*. Tota la seva passió, que es buida en el foc de la seva paraula i en la vibració dels seus escrits, és posada al servei de l'ideal, qual realització podríem considerar com l'esforç central de la seva actuació: fer acceptar als agrupaments obrers de les *trade-unions*, d'un cooperativisme eixalat i sense finalitats idealistes, els grans principis del socialisme.

Canalitzada la seva voluntat sempre tensa per la possessió de l'instrument polític adequat, els seus esforços es veuen coronats per l'èxit amb l'agrupament entorn del Labour Party d'una massa obrera imponent, capacitada de l'essència i finalitat dels principis socialistes i convençuda de la necessitat d'una acció política independent dels partits burgesos; aquesta massa obrera porta d'un cop a la Cambra dels Comuns, el 1906, trenta diputats, que seran una força temuda dintre la política de l'Imperi britànic i exerciran a voltes una influència decisiva.

Keir Hardie era un temperament de lluitador, un orador apassionant i un remarkable escriptor. Infadigable, havia portat la seva propaganda socialista per tots els indrets del món i no faltava mai en els Congressos socialistes internacionals on era molt considerat, reservant-se-li sempre un lloc entre els leaders dels demés països en les ponències sobre els assumptes més complexos i espinosos. Fill d'Escòcia, era per la intensitat dels seus sentiments irradiadors i pel seu caràcter sencer i fort de la fusta de les grans figures escoceses que tan profunda empremta han deixat damunt l'Anglaterra.

Formidable autodidacte, era un home de sensibilitat i comprensió per tots els problemes. El plet nacionalista d'Irlanda no l'havia pas deixat indiferent, ni ell havia volgut, covardament, quedar-se'n al marge. Quin contrast amb l'actitut d'aquells socialistes que per limitació o covardia no admeten els fets nacionalistes! Redmond, el leader irlandès, al retre funeral homenatge a Keir Hardie, el té com un gran i sincer amic de la Irlanda.

No deixà mai de fer campanya contra l'alcohol i fou un decidit campió de la lluita per l'afranquiment de la dona. Antimilitarista, defensà en el congrés de la Internacional, a Copenhague, la proposició que aconsellava la vaga general revolucionària i l'agitació política més intensa el dia que la guerra esclatés. Es comprèn que la gran guerra el colpís profundament, a ell que era d'un optimisme tan vertical i absolut, que mai no havia dubtat de la impossibilitat d'una guerra com la d'ara. I és que ell no comptava amb la manca d'energia i de tradicions revolucionàries del proletariat alemany, ni amb ço que ha sigut un dels principals factors del conflicte: l'estretor i l'esquifiment d'ideals dels leaders de la social-democràcia alemanya, Viví trist i anguniós des dels començaments de la guerra. Keir Hardie, que acusava valentment a la diplomàcia anglesa de no haver fet tot el que podia per evitar el conflicte i que mai no deixà de planye's de la guerra, no s'oposà, però, al magne esforç que l'Anglaterra s'imposà per abatre el militarisme prussià.

A pesar de que l'èxit acompanyà els seus intents de constituïr un partit socialista que intervingués amb decisió i fermesa dintre la política de l'Imperi, la premsa tota del Regne Unit fa justícia a la seva alta integritat moral. El mateix *The Times* diu que feu molt de bé als obrers i que treballà desinteressadament per la causa llur, reconeixent en la seva actuació una ostensible honestedat de propòsits.

SALVADOR VIVES.

La democràcia en el govern

SERIA endebades que volguéssim desconèixer la formidable valor que la democràcia té en el govern dels pobles. El municipi, i tots els organismes de govern, fins a l'Estat, no poden deixar d'ésser fermament polítics. El basament de tota organització corporativa radica en el poble, perquè ell és el suprem coordinador de totes les activitats, i ell les ompla de vida, o bé les corseca i aplanar tot just naixentes. El tecnicisme serà sempre necessari, l'element tècnic és cosa indispensable en tota obra de govern, perquè els constants i ràpids desenrotllaments de la ciència no podran ésser còpsats desseguida per la massa, i sempre hi haurà una missió especialista de concreció, de depuració.

Però això està molt lluny de voler determinar el govern des de dalt, oblidant que la ciutat i la Nació té el seu veritable caràcter, quan comprèn, no súbdits, sinó ciutadans, legisladors.

La tendència va a possessionar a la democràcia de la major cultura, perquè obri en tots els moments, directament, el més directament en el govern. La tendència consisteix en enfortir la democràcia, seguint el seu procés històric, de rectificació, en aquests moments, fent que dongui tots els seus fruits. Però l'element llibertat, element democràcia, no el podem menysprear, perquè és l'element bàsic de la moderna societat. Donar excessiva preponderància al tecnicisme, és desconèixer la formació social; és oblidar el caràcter d'unitat política que tenen i tindran sempre els nuclis territorials.

El que cal és intensificar el civisme i la cultura, fent que s'afini l'afany de cooperació dels ciutadans, i l'opinió es remogui i signifiqui fins al més enllà possible, les solucions concretes de govern, determinant-se aquella sensibilitat promotora dels avenços.

El govern, en lloc de venir de dalt, erigint-se en potestat, té de venir de tota la massa, a copia d'enfortir-la i de donar-li facilitats en l'expressió. Això implica l'obra de la nostra formació i altra cosa seria un retrocés, fent indispensable, en definitiva, una constitució social que no tenim ni cal enyorar.

Però és precís convertir la democràcia — política — en fet viu, omplent-la d'aquell afinament, sense el qual són inútils tots els propòsits d'avenç. En el Municipi, l'esperit cívic serà el poderós determinant del seu aixecament en tots els ordres, i aleshores fins el govern empresa, trobarà totes les possibilitats d'accionar amb eficàcia. El que manca és civisme, ciutadania, com deia la «Joventut Nacionalista de Catalunya» a la «Setmana Municipal», perquè és en và que es desconexi el caràcter d'actuació, en el poble. Ell actua sempre baldament sigui negativament, passivament. En els nostres primer intents de reforma local, s'ha tingut de reconèixer com no era possible el govern des de dalt. El claustre de l'Escola de Funcionaris al parlar del nivell ètic cultural, després d'emetre un informe que li encarregà la Mancomunitat, s'expressa així:

«Totes les mides proposades són de caràcter concret i semblen realitzables en qualsevulla ambient i sigui quin sigui el nivell de la política en l'ample sentit de la paraula. No és així, i cal recordar-ho sempre, sobre tot quan es va a emprendre una reforma d'importància. La consciència ciutadana està poc desperta en els administradors i administrats; no s'estima i respecta al Poder com a orgue de cooperació

social; se'l desitja pels profits personals que pot proporcionar i se'l menysprea pel que forçosament té d'entorpidor dels capritxos individuals».

Vol dir això que tan ineficaç pot ésser una gerència tècnica com una democràcia inculta, i que sigui la que sigui l'organització, l'element base és la totalitat del poble, que tant més determinarà progressos en quan sigui cooperador, força actuant exquisida, nucli d'excel·lències ciutadanes.

F. CULÍ I VERDAGUER.

L'aprenentatge

EL problema de l'aprenentatge és dels que, atenent les necessitats d'especialització de la vida moderna, tenen una més gran transcendència, i se l'ha de considerar amb justa preferència, ja que per ell es resol el problema de la tría, per als nois, de l'ofici que ha d'ésser durant la llur vida font dels guanys mantenidors de la llur existència.

Encaminat a aquest fi és pel que precisament s'ha creat l'organisme denominat «Secretariat d'Aprenentatge» — el servei del qual prompte s'obrirà al públic — partint del criteri que la nostra joventut té d'ésser guiada, a l'hora d'adoptar un ofici, amb un mètode científic que dongui al noi garanties d'acert en l'escolliment de la tasca que a ses qualitats és encomanada.

Triar un ofici, no és pas cosa planera, sobretot si vol assegurar-se a aquesta tría una vera eficàcia.

Escollir sense mètode, equival a deixar el noi a la ventura i llançar-lo al món del treball fent-lo a ell culpable de la seva incapacitat o del seu disgust per l'ofici triat o de la seva manca de fortitut física per resistir-lo; i això, considerat sota aquest punt d'obir, és un mancament que la societat comet en perjudici d'ella mateixa, en no donar a sos fills facilitats per la tría de la tasca en la qual han d'esmerçar la llur vida de treball atenent-se a les regles precises de la Fisiologia i Psicologia adequades a aquest objecte, además de les informacions de reglamentació, d'acord amb els costums del poble i les lleis generals de l'Estat, regularitzacions que fan més o menys penós el compliment de la tasca.

Enfront de la necessitat que l'home té de treballar, és irracional, i, per tant, fóra de tota lògica, el permetre que un noi s'extenüi o es migri en el comès d'un treball inapropiat.

Ja sabem que els pares tenen la gran preocupació de voler que el llur fill exerceixi un ofici *decent*, al llur dir, i aquesta injusta preocupació que eleva uns oficis i n'elimina d'altres fa desequilibrar el contingent, que deuria ésser normal, d'aprenents i ha fet que aquí a la nostra terra desapareguessin o minvessin notablement oficis nobilíssims que curullen de noblesa la nostra història i que el poble ha anat menyspreant, atret per un fals concepte de la dignitat professional.

Aquesta funesta preocupació del poble cal esvair-la decididament, fent-li veure que tan alta és la dignitat de l'ofici de fogainer, forjador, carboner, fumista, etc., com la de tots els altres oficis, i convencent a la joventut treballadora que val més un ofici que emmascarar les mans i la cara, si el guany és relativament alt, que no

pas un que permeti anar empolainat tothora, però que no proporcioni més que una recompensa migrada.

Aquesta desgraciada dèria de l'anar ben vestit, ha donat arreu de la terra un contingent tan gran de dependents del comerç i d'escriptori, que ha determinat una minva de sòus alarmadora, que és una vergonya i una amenaça per l'enfortiment de la raça.

Cal, doncs, restablir l'equilibri, i aquesta dèu ésser la nostra principal tasca; hi han oficis que sofreixen manca d'operaris; altres no es desenrotllen perquè no hi ha qui els vulgui exercir: precisa, en aquest cas, aconsellar no aprendre ofici dels que hi ha excés de personal — car això fa deprimir els jornals — i procurar que els oficis decaiguts s'animin i prosperin.

Desgraciadament, les necessitats econòmiques de moltes famílies priven que es pensi en l'avenir dels fills i que, a un guany immediat, es sacrifiqui la llur dignitat del treball futura.

Si avui, precisament, manquen aprenents a molts oficis, és degut a que ningú vella per encarrilar les aspiracions dels petits vers una fi noble i amb jerarquia social positiva.

Així fou com reconeixent la importància d'aquest fet, el Museu Social de Barcelona creà el «Secretariat d'Aprenentatge» que, d'acord amb la Borsa del Treball, pot arribar a fer desaparèixer aquestes anormalitats que tant perjudiquen la joventut.

Les corporacions oficials i societats, tant patronals com obreres, deuen cooperar a aquesta altruista obra, instituint o ajudant a crear, escoles professionals per tots els oficis, tenint en compte que'ls pobles s'embelleixen pel sanejament moral i material dels seus fills, que ja és fora de dubte que un poble sense escoles professionals serà sempre un poble raquític i incapaç de poder fer créixer multituds de treballadors laboriosos i capaços per imposar-se amb la demostració tècnica del seu saber, el sòu que ara no es pot defensar més que amb lluites socials.

Pel que atany a Barcelona, seguint tan extensos els límits de la ciutat, devem procurar per tots els mitjans, a fi d'afavorir l'educació professional transcrita, instituir bitllets o carnets circulars per tots els tranvies de Barcelona gratuïts per als nois que es matriculin a una escola professional, perquè de les 6 a les 10 del vespre puguin utilitzar-los i no tinguin de recórrer grans distàncies a peu, aminorant, així, el sacrifici que l'aprenent fa, quan després de fer el seu jornal té de caminar encara bona estona per millorar la seva condició social.

Res ens dèu detenir a propagar l'enlairament cultural del treballador, convençuts que les generacions que pugen s'eixoplugaràn sota banderes gremials dels sindicats obrers, que són, a la fi, les més apropiades a la llur vida i deixaràn arreconades per inútils les banderes sectàries que per res serveixen al desvetllament veritable del poble.

Encarrem les nostres joventuts, donem-los la mà per ajudar-les a fer llur ruta pel camí de la llum i de la veritat; no els siguem indiferents ni tinguem egoisme de vell; val més que els que avui enlairem, quan ja s'én formats ens aplanin amb ses renovadores idees, que no pas que nosaltres, ja vells, els puguem dominar encara fàcilment; que nosaltres, modestos, no els demanarem sinó que ens servin el lloc on no tinguem de les joventuts la indiferència; que ens reconguin la valúa que amb temps haguem tingut.

ENRIC TARRAGÓ.
Del Consell d'Aprenentatge.

Consideració fonamental sobre la tesi Catalunya - Estat

ES pot reflexionar, molt serenament, amb la formació d'un Estat Català encara que per motius diversos ell tingui de sostenir un engranatge amb Espanya, col·locant-se en una paradoxal situació d'inferioritat. Ho direm més clarament, més extensament.

Catalunya, avui, més intensament que cinquanta anys enrera, s'organitza i es nodreix i s'ordena la seva vida. Hi ha en el fons de la nostra col·lectivitat un principi vital; persisteixen en la nostra Patria, ben vius, els caràcters de Nació; i Catalunya per virtut, per efecte necessari d'aquest dinamisme consagra lliurement una ordenació, establint una condicionalitat en tota la persona social.

Hi ha un determinisme que tothom interessa es compleixi; hi ha una sobirania que és de Nació; hi ha un Estat en formació, en definitiva. I l'Estat naix per efecte exclusiu d'aquella consciència vital que es tradueix en ordenació i en sobirania.

Catalunya quan treballa pel seu idioma, quan l'enriqueix i l'extén, exercita una funció lliure d'Estat; quan crea una literatura i un art, quan organitza totes les seves manifestacions de poble-nació, realitza un ordre, s'encamina cap a la possessió dels òrguens més formidables de la plenitud biològica. Els elements bàsics, els elements de vida, no és que hagin mancat mai, però en virtut de la consciència, ells realitzen l'obra gegantina i com que tots treballem pel seu desenrotlle, experimentem una certa coordinació, que és regla incipient, però regla social, regla d'Estat! I sobre tot posseim una sobirania com a derivació d'aquell obrar sobre els elements bàsics que ens són privatis.

Serà inútil cercar apriorísticament on resideix la sobirania. No n'hi ha prou amb mirar les lleis constitucionals. No es posaran mai d'acord els tractadistes, si es limiten a examinar els Estats constituïts. Ells són una reunió de nacions vives i l'Estat quan actúa sobre d'elles amb criteri uniforme, realitza una obra de violència, de tirania, i la sobirania que és la lliure manifestació dels organismes vivents, no pot ésser representada ni vinculada en l'Estat que tiranitza i ofega el viure normal. Perquè encara, generalment, es concedeix al mot sobirania una significació única de poder, de manament, de força, i quan es volen cercar els seus fonaments surten les raons metafísiques, del dret subjectiu i no tenen per res en compte el realisme modern que és carn i sang de tot un procés evolutiu.

La sobirania només pot residir en la Nació; la sobirania suprema solament la posseeixen les patries, perquè són la continuïtat de la vida normal, perquè tenen tots, absolutament tots els elements vitals. La sobirania no és resultat de les grans aglomeracions informes, sinó que és filla de la diferenciació, és atribut espiritual, és vida plena.

Sobirà és el municipi, sobirana la comarca, suprema sobirana la Nació. Fins considerant que la idea de sobirania expressa poder últim, el poder més alt, és un absurde voler-la trobar en Estat que aglomera diverses Patries cada una d'elles amb valor pròpia. D'aquí que, ni conceptuant implícitament equivalent el mot sobirania amb el de força, la majoria dels tractadistes no es posin d'acord sostenint llarga

discussió, al parlar de l'Estat federal, del confederat, del colonial, del descentralitzat, tots ells existents.

Es veu d'un mode palpable que la idea de Nació sovint no correspon a la de Estat. Els fets s'anteposen a les elocubracions d'una lògica metafísica; les realitats naturals es col·loquen enfront dels criteris apriorístics i per això fins aquells Estats compostos — federats, confederats, etc. — amb divisió de poders, deixen dubtes als tractadistes que, amb perjudici, cerquen on hi ha la sobirania.

Austria, per exemple, és un conglomerat de nacions; ningú s'atrevirà a parlar d'una voluntat nacional austriaca, ni per l'Estat austriac és la nació austriaca organitzada políticament; els polacs de la Galitzia, els servís de la Bosnia i Herzegovina, els txecs de la Bohèmia perteneixen a nacions distintes. Això per un costat.

Perquè per altra part s'ha vist també que el concepte de sobirania devia transformar-se per imposició de les coses. La concepció individualista se'n va aigua avall empenya pel realisme modern que no pot capir l'Estat guardià civil, l'Estat mer poder. La sobirania, considerada com un dret subjectiu, és una ficció que es desdii i xoca amb el viure modern. Avui més que el poder, més que el dret, es miren els fins de l'Estat.

Hi ha un corrent realista en virtut del qual la *llibertat-dret* es transforma per imperiosa urgència en *llibertat-funció* i, paral·lelament, l'invent vuitcentista de la sobirania, s'adapta a la vida industrial, orgànica i socialitzadora dels nostres temps, fent que aquella perdi tot el dogmatisme jurídic, tota la idea d'imposició i de manament amb que va venir a la vida política.

La sobirania-dret és sobirania funció, això és, funció integral de tots els elements de la nació, de tot l'organisme del poble que està en marxa. L'Estat-Nació és sobirà perquè en una coordinació excel·lent permet tots els moviments dels nuclis i dels elements complexos que'l formen.

«A causa de la rapidesa de la sobirania—diu Menger—que recorda el seu origen militar, una part considerable dels pobles civilitzats, viu en un règim de servitut i de opressió, a pesar de les formes lliberals de les seves Constitucions.» Quan la sobirania és un dret de manament, aleshores esdevé el divorci violent entre la societat i l'Estat que representa aquella sobirania i aleshores totes les realitats, totes les manifestacions, s'han de veure oprimides.

Aquest nostre realisme ens permet dir que l'ordinació actual catalana importa unes funcions d'Estat i una sobirania a Catalunya. L'enfortiment de les funcions, el compliment més curós dels deures cívics, farà créixer els òrgans de la nostra vitalitat creant-ne de nous i formant aquella reunió orgànica vital que constitueix el motor dels pobles.

F.

BUCOLICA (*)

A l'Emili Guanyabéns

En els pobles dormits a mig camí dels cims
 o vora l'alegría dels pàmpols dels raïms,
 quan els núvols al caure de la tarda es defuren
 i els raigs del sol envolten les fruites que maduren,
 tota la terra es dóna al gaudi del repòs
 com a la forta i lenta carícia de l'espòs.
 Per sobre els camps s'escampa una sotil boirina
 que amaga el ròssec d'or del día que declina.

Espera el llaurador que la posta sagnanta
 encengui amb el séu flam l'alzina que es decanta
 vers el camí, i remogui les grises nuvolades
 al lluny de l'horitzó, lentament escampades,
 o les clapes d'argent que fan les oliveres
 sobre el verd de la plana, i es fongui amb les darreres
 fondalades obscures. Espera que les ombres
 s'escampin com les bruixes damunt de les escombres.
 Espera que la calma que du la mort del jorn
 senyali l'hora dolça i lenta del retorn,
 quan els bous ja remuguen i assota de l'arada
 depressa s'enfosqueix la terra conreuada.

Els llauradors retornen a colles pel camí
 que seguiren al néixer la claror del matí.
 A mida que s'apropen al poble fosc, sorprenen
 petites clarors roges de les llars que s'encenen,
 i la remor poruga d'una cançó els arriba
 com el nocturn fil d'aigua d'una fontana viva.
 La carretera blanca s'esborra en el crepuscle.
 El llaurador camina. La tivantor del muscle
 del braç afadigat de conduir la rella
 li posa en els seus llavis la fosca cantarella.
 A l'ésser dins el poble, aixeca els ulls i guaita
 un núvol que a la lluna esquerpa i nua empaita
 com un boc a les cabres. I pensa en l'abundantia
 pluja que demà deixi la terra humida: canta
 gairebé sens paraules, frisós de l'alegría
 i amb els ulls ben oberts la pluja d'or somnía
 damunt les terres roges que sempre ha conreat,
 i en cada gota d'aigua somnía un gra de blat.

ALEXANDRE PLANA.

(*) Del llibre «Sol en el llindar», darrerament publicat.

L'ésser de les nacions

LES nacions no es formen ni es consoliden amb il·lusions, sinó amb les grans i belles realitats. No n'hi ha prou de que els ciutadans d'un poble sentin en el més íntim del llur ésser l'existència de la Nació si en tots els afers de la vida el fet Nació no s'hi manifesta pràcticament i d'una faigó continuada. Quan els homes d'un poble qualsevulla tot sentint-la no exerceixen l'acció llur amb totes les característiques de Nació, aquell poble fatalment, imprescindiblement, cau en la més gran de les inconsciències, es descaracteritza en absolut, i acaba fins per perdre del tot la noció de Patria.

Diguin el que vulguin els aimants de les frevolitats, de les eternitats pintoresques; una Nació no la formen ni la seva història, ni les característiques folklòriques; els pobles es formen amb la nacionalització de totes les efectivitats de la vida de l'home, amb l'enfortiment de totes les branques de l'activitat humana i amb el conreu del caràcter sense el qual les efectivitats nacionals no serien pas possibles. Fixem-nos només en aquells pobles en els quals la gent llur no protesta ni té ansies de revoltar-se contra les traves que puguin oposar-se-li al seu avenç. Aquests pobles van neulant-se i, febles que ja eren, acaben per ésser intervinguts i perden en absolut la llur existència nacional. No'ns entusiasmem però, amb aquells pobles de apariència afirmatius, però que per a imposar-se a la vida sols ho fan mostrant la llur història i deixen per a quan la llur intervenció en el món sia un fet la perfecció de les faltes que avui els atormentin. L'acció lliberadora dels pobles, l'acció caracteritzadora de l'existència dels pobles, no és pas una lluita purament fragmentària que per aquest sol fet seria negativa, sinó que és una lluita complexa que va des del més elemental principi de llibertat política fins a la més atrevida aspiració de llibertat econòmica.

Res hi fa que determinades castes socials actúin, més bé, diguin actuar en profit de l'ideal nacional, exercint, però, la llur acció paral·lela a l'acció descaracteritzadora, que fins en certs moments pugui semblar que accionen normalment; com que tota lluita per l'afirmació nacional no pot anar mai paral·lela a l'acció inversa, sinó que hi ha d'anar-hi contraposada, l'actuar d'aquella gent, malgrat tota apariència afirmativa, és absolutament negativa i per tant perjudicial pel mateix poble que diuen defensar. Perquè pot acceptar-se la llibertat de criteri en les formes de govern; fins, accedint a molt, podria regoneixe's l'accidentalitat de les formes de govern, però ço que és inconcebible, que està en pugna amb tot principi d'afirmació nacional, és l'actuar d'acord amb els detractors de l'existència d'aquella Nació que es vol retornar a l'ésser. Si antagònic és per un catòlic l'acceptar la separació de l'església de l'Estat, antagònica i anormal és l'actuació dels qui afirmant el principi d'una Nació-Estat accepten l'acció regeneradora de l'Estat absorbent que nega el dret a la vida a la Nació que ell ha descaracteritzat.

Si observem atentament l'afirmació d'una Nació, veiem que no es va a altra cosa que a caracteritzar, consolidar i internacionalitzar les efectivitats totes que indiquen l'existència d'aquells pobles. L'ésser de les nacions, l'existència llur, està en l'afirmació de la pròpia vida, i l'afirmació de la vida dels pobles és el regoneixement de la llur independència, de la llengua llur, del llur Dret i de la llur economia i de totes aquelles efectivitats caracteritzadores de la Nació. El Regionalisme, per

exemple, és un atentat a l'ésser de les nacions, ja que accepta la paritat de poders i fins de drets, però que justifica en absolut que sia ideologia conservadora, ja que mai les gents adinerades s'atreveixen a fer l'afirmació de l'independència econòmica base única de la llibertat política. I és natural; l'afirmació de la independència econòmica sols és possible acceptant els principis de l'escola lliurecanyista, i com que les classes productores endarrerides, febles, no poden ni volen acceptar-los aquests principis, arrapats continuament i paorosa al proteccionisme, ajuden a la perduració de l'esclavatge de la Patria, i algú dia, indignats del *poc* proteccionisme dels aranzels senten dins la llur ànima una ansia de llibertat i fan l'afirmació regionalista que equival a acceptar en una bona part el *statu quo* de desnacionalització en que es trobi la Patria, la Nació.

L'economia és, precisament, una de les característiques que millor afirmen l'ésser dels pobles; però no una economia servil i esclava, una economia que es sostingui mercès als acataments i renunciaments nacionals fets a les figures representatives de l'Estat corruptor, no; una economia noble, honrada, savia i audaç que sàpiga desempellagar-se de tota tutela; una economia normal i no paràssita, filla de la ciència i no de la eventualitat o de la poca escrupulositat; una economia que pugui imposar-se al món i no que per a intervenir-hi li calguin crosses per a aguantar-se. Holanda, Dinamarca, Escandinàvia, pobles petits relativament, ens podrien dir quelcom de com se caracteritzen les nacions i de com se consolida una economia.

Quantes vegades hem sentit les veus que clamen per la renaixença d'un poble, hem passat per damunt de totes les manifestacions pintoresques—per més afirmatives que volguessin semblar—i ens hem endinsat tot seguit en l'estudi de les característiques nacionals; i moltes vegades ens hem trobat amb que les efectivitats que són i representen l'ésser de les nacions, la pedra fonamental llur, no eren cuidades suficientment i, ço que és pitjor, tot regoneixent-ho els homes representatius del poble no feien el més petit esforç per a elevar a la categoria de nacionals aquelles efectivitats patriòtiques. Per això veiem cada dia redreçar-se noves patries, però molt de lluny en lluny proclamar la constitució de Nacions-Estat.

Tots els esforços que's dediquin a fer devenir nacions a les patries són mereixedors de les més grans lloances. Però els lluitadors, els qui bonament s'ofereixen en holocauste de la patria, tenen l'obligació de posseir una normalitat absoluta perquè així la llur acció sia verament positiva. En l'acció renovadora de l'ésser dels pobles és un perill gravíssim que els homes directors no sien posseïdors d'una normalitat indiscutible, perquè de no posseir-la, la llur acció és perniciosa i fa retrassar per llarg temps l'aconseguint del fi concret, això és, la metamòrfosi de la patria, esdevenint Nació i després Estat. Perquè si les fallides dels homes lluitadors no han sigut guarides a son degut temps, la patria se les empelta, ço que fa que augmenti considerablement la complexitat de l'acció normalitzadora. Si a tots els pobles fos possible eliminar de l'acció pública a tots els individus l'ésser moral dels quals no fos perfecte, indubtablement que aquella acció fóra més efectiva, però potser també es donaria el cas, llavors, que no hi haurien prous homes normals per a realitzar l'acció, el que fóra també un gros perjudici.

El temps, amb la seva acció continuada, és el qui a la fi farà que l'existència de les patries, previa la lluita renovadora dels individus, devingudes nacions, sia reconeguda. El biologisme, la llei natural, anirà juntant poc a poc totes les partícules que totes juntes formen l'ésser dels pobles. Per això seràn sempre negatius aquells

que per egoisme o covardia neguen el dret a afirmar el principi d'una patria socialista, perquè mai pot acceptar-se la llibertat de la col·lectivitat sens afirmar abans la llibertat individual. L'aspiració socialista la sent la majoria del poble, majoria que és formada sempre per l'element obrer, el nervi de l'ésser de les patries, ja que ell és l'activitat, el productor de la mateixa vida, el qui furgant amb les eines del treball, va fent avançar el món pels camins de la justícia; i, com pot negar-se-li a ell, a l'obrer, la justícia, si ha estat ell i ningú més que ell que protestant en tots moments de les injustícies humanes ha arribat a infiltrar en el cervell de tots els homes l'ideal de justícia? I si ell és el nervi de l'existència dels pobles, com pot regoneixe's l'ésser de les nacions sense regoneixe's els drets dels homes?

L'acció dels pobles serà negativa sempre si no té per base l'afirmació precedent, i per tant, el regoneixement de la llur personalitat nacional costarà centúries, moltes centúries.

F. ROSELL.

Pel Teatre Català

La Conferencia d'En Francesc Curet

EN aquell casal humil dels fervorosos del nostre Teatre Nacional, del Foment del Teatre Català, escoltava l'altre dia les paraules mesurades però incisives del company Curet, descarant-se amb els que fan veure que volen enlairar el Teatre Català, rejuvenint un temple mal plaçat i carregós, perquè el municipi de la ciutat en pugui fer un nou cau d'encaixona-recomanats, amb l'arcaboteria de fer-hi comedia en català, castellà i altres llengües.

Valia la pena que els incondicionals de la dramàtica catalana diguessin públicament ço que es veu clar en tot aquest embolic de municipalització del Teatre Principal, perquè el seu vot no semblés a favor d'un projecte que, costant molts diners, no portaria al Teatre Català res més que perjudicis, suposant que tot anés com una seda, el qual és plenament impossible, tractant-se d'una cosa patrocinada per l'Ajuntament de Barcelona, mestre de corrupcions, malgastador sense seny i encubridor de tots els favoritismes que malmenen qualsevol obra.

Efectivament, amic Curet, companys del Foment del Teatre Català, ço que feien suara les entitats patriòtiques adherint-se al prec d'una Associació Catalana d'Art Dramàtic, que, encara que fos ben intencionat resultà de mal càlcul, va ésser una de tantes encepegades que fa sofrir el fer les coses apressadament i sense coneixement de causa, qui ho sab si valent-se del ressort patriòtic, perquè és, encara, el més capgirador d'entusiasmes. I doncs, val més dir-ho així, clar i català: que l'adquisició del Teatre Principal és una sangria que es proposa contra els bens de la ciutat, fent-li comprar un edifici vell a preu de nou, en un lloc que cada any s'allunya més del cor de Barcelona, sense que representés aquest gran sacrifici cap solució pel Teatre Català, car l'hi enquibirien com una de tantes dramàtiques, fent allavors impossible aquella idea llançada al Saló de Cent per l'Ignasi Iglesias, que els homes dels partits que governen els nostres cabals van considerar massa radical *pels nostres temps*, però és la única digna d'esmersar-hi els diners que ara pre-

tenien llançar a la casa revellida del Plà de les Comedies, puix la ciutat de Barcelona, gairebé com un deute ineludible, ja hauria d'haver aixecat un temple-monument al Teatre Català, per ell tot sol, sense que a cap foraster dels que usufructuen sovint les regidories li passés pel cap recomanar cap drama de la seva terra del primer arribista.

Imaginem-nos l'Ajuntament de Barcelona, mestre desorganitzador de tota cosa per insignificant que sigui, quin paper faria en l'art d'administrar un teatre, empresa de per sí prou difícil i exposada! Figureu-vos el preu que costaria una temporada de teatre feta a tall dels sistemes de la Casa Gran, que els industrials només hi vénen a doble del preu corrent, perquè els pagui el tret d'esperar-se a cobrar fins a l'any de la picor, que és quan els ve bé de pagar si no es troben o compren influències! Quina nova vergonya!

Sí, sí; s'havia de declarar cruelment: a aquesta gent xerraire i fonta, no se'ls pot permetre que amb l'escusa del Teatre Català, facin un disbarat més. Encara que fos pel Teatre Català; que es tractés de bastir-li un bon palau, — ben lluny d'això la idea d'ara — aquesta adquisició seria una mala pensada, cara i dolenta, puguent-se fer, avui o dintre poc, una bella obra, definitiva, que sigui de cara a la futura grandesa de la Patria, tal com deurà demostrar En J. Ferràn Torras en la propera conferència, documentada com ell pot fer-ho.

J. JAUMANDREU.

Noticiari

REDACCIÓ

Aquesta Redacció ha elevat a la Junta Permanent de la «Unió Catalanista» la següent exposició:

«Honorables senyors:

La Redacció de RENAISSANCE, en grat compliment de ço que prescriu l'article IV dels Estatuts d'aquesta benemèrita «Unió Catalanista», té l'honor d'adreçar-vos la present Memòria on hi és exposat el pensament d'aquesta revista.

Des del primer de juliol, en que aquesta publicació ha passat a ésser òrguen de la J. N. de C., ha guiat tothora el seu laborar l'intent d'anar concretant i consolidant en la seva gran complexitat, els ideals que per l'aprovació del darrer Missatge d'aqueixa J. P. venien a incorporar-se a l'ideologia de la «Unió». El temps transcorregut d'aleshores ençà no és pas excessiu perquè puguem creure realitzada la nostra tasca, tot just en els seus inicis. El procés evolutiu triomfa de l'acció de totes les preteses revolucions, i encara que la «Unió Catalanista» en un dia determinat hagi acordat l'acceptació d'uns principis que fins aleshores eren enfora del seu programa ideològic, aquesta acceptació en la realitat — encara que afavorida per un ambient i una voluntat col·lectiva marcadament propícia al llur adveniment — no va efectuant-se sino d'una manera lenta, normal, positiva, fecunda. I aquest procés, és el que aquesta revista pretén anar no res més que afavorint, amb contínues aportacions espirituals que falcitin i provoquin en el sí de la «Unió Catalanista» la tan desitjada fusió de les ideologies nacionalista i socialista.

Ara la «Unió Catalanista» es prepara per a actuar, més o menys llunyament, en el terren polític de Catalunya. I aquesta actuació, que en la majoria dels partits polítics de la nostra terra hi ha determinat un lamentable oblit de tota altra obra, especialment de l'actuació que té per base l'Escola en el seu dilatat sentit d'acció cultural i educadora, és la que la «Unió

Catalanista» ha d'anar a enrobustir també, infiltrant-li la fortitut i la vitalitat de la seva gran riquesa ideològica.

Cal estendre i intensificar la cultura general perquè el poble actúi, intervingui i dirigeixi, provocant els corrents orientadors de la democràcia, i fent que puguin cristal·litzar amb vigor.

L'acció política podrà ésser ferma, obstinada i potent, si porta darrera séu una obra, una obra que s'anirà bastint i aixecant a cada nova conquesta en l'ordre polític. Car els partits fan adeptes i les ideologies entren en l'esperit dels homes per la puresa de la llur ètica i per llur resplendent contingut humà; però aquests partits i aquestes ideologies solament coneixen imposar-se, solament coneixen afermar les llurs conquestes, quan darrera d'ells hi ha una obra, una obra d'intervenció constant a la vida, de creació d'institucions que siguin efectivitat de les llurs proclamacions ideals, d'encarnació dels ideals en les entranyes vives del poble per transformar-s'hi en realitats tangibles i esplendoroses.

No és pas això un consell ni una orientació que aquesta Redacció pretengui innovar ni senyalar a aqueixa honorable Junta Permanent, de l'assenyat criteri de la qual la Redacció de RENAISSANCE en reb tothora inspiració i exemple. És únicament una breu exposició de la tasca que es creu en el deure d'estimular des de la revista, la qual sotmet als vostres enlaira-ments consideració i judici.

Visqueu, senyors, molts anys per Catalunya. — El Director, *M. Alcàntara i Gusart*. — A l'Honorable Junta Permanent de la Unió Catalanista.»

UNIÓ CATALANISTA

La Junta Permanent ha dirigit a la «Comissió Mixta de Zones Neutrals» el següent comunicat en resposta al que, convidant-la als actes anunciats per a celebrar-se avui en prò de la Zona Neutral, li havia adreçada la dita Comissió.

«Honorables senyors:

Certament és tot Catalunya qui anhela posseir per a la patria el regiment legal econòmic que més afavoreixi el desenrotlle i espandiment de les activitats industrials i mercantils, així com sent fretura perquè el benestar nacional arribi al màxim d'intensitat en tots els estaments i més que en cap en l'estament obrer tan mal atès sempre a pesar d'ésser el veritable productor de la riquesa de Catalunya. No cal dir, doncs, honorables senyors, que la «Unió Catalanista» creu que és una vera necessitat que'l Parlament de l'Estat espanyol promulgui totes les lleis que ens manquen a Catalunya per a no trobar entorpiments que privin el lliure laborar al treball nacional.

Més, Catalunya no pot desatendre la normalitat de la seva vida espiritual i el séu actuar com a poble que és Nació; i com que l'Assemblea a la que'ns convoqueu no és, com caldría que fos, una expressió directa de la totalitat de la consciència catalana i només serà un acte polític purament partidista, preparació de properes lluites electorals i ademés, en el sentit social, serà una acció capitalista que cerca l'apoi polític per a imposar-se a l'Estat i obtenir-ne aventatges econòmics per a cert estament i no pensant en el caràcter nacionalista social, és a dir, en la realitat viventa del tot de la societat.

Aquesta Junta Permanent de la «Unió Catalanista», amb la franquesa que li imposa l'ideologia catalana que la gufa, després de les manifestacions suara fetes, us acusa rebut del vostre convit, que agraeix, i us fa saber que per les raons dites ha acordat no assistir a l'assemblea i manifestació que el dia 10 d'aquest mes se celebrarà per a obtenir la zona neutral per a Catalunya.

Visqueu, senyors, molts anys pel bé de la patria.

Barcelona, 6 d'octubre de 1915. — El President, D. Martí i Julià. — El Secretari General, J. Rodergas i Calmell.

Honorable Comissió Mixta de Zones Neutrals.»

ROMIATGE D'ART

Com teníem anunciat, el dia 26 de setembre anà a Sitges l'«Orfeó Gracienc» dirigit pel séu fervorós i intel·ligent mestre En Joan Balcells.

Els orfeonistes foren rebuts a l'Ajuntament, on el senyor Matons i el vice-president de l'«Orfeo» senyor Sangenís, digueren paraules de noble entusiasme en resposta a la benvinguda del senyor Batlle.

Fou visitada la blanca vila i les meravelles del Cau Ferrat. I a la tarda, el concert assolí un èxit clamorós, que el públic volgué que fos coronat amb les notes del nostre himne nacional.

Aquestes expedicions d'art i de cultura, aquestes aportacions de civilitat a les nostres viles foranes, mereix en tot encoratjament i tota lloança.

CARLES G. VIDIELLA

El dia 4 dels corrents morí sobtadament a la nostra ciutat el mestre Vidiella.

Des de l'any 1878, en que la seva devoció pel piano fou premiada a París amb el seu primer i sòlid èxit, en un concert en el qual prengué part i que's celebrava amb motiu de l'Exposició Universal, el mestre Vidiella s'havia mantingut, pel coneixement tècnic del seu art i per les seves dots d'interpretació, en el primer lloc dels nostres pianistes i entre els més consolidats prestigis mundials.

Actualment, la seva delicada salut no li permetia consagrar al seu art altra cosa que l'ensenyança als seus nombrosos deixebles i un culte de pura intimitat.

La seva mort és una dolor per a Catalunya.

LA DIGNITAT I LA QÜESTIÓ DEL TEATRE CATALÀ

En l'article que sota aquest títol publicàvem la setmana passada signat pel nostre estimat company C., hi havia una errada important que tenim interès en rectificar. Al bell començ de l'article, referint-se a certes actituds d'elogi, que jutjàvem inconscients, es deia que contenien *una profunda mala fè*, quan ben al revés, l'articulista escrigué i volia dir, com és natural, que contenien *una profunda bona fè*. Si les actituds es censuraven era, perquè denotaven — a l'elogiar al primer que feia una obra en català — denotaven una inconsciència gens favorable al Nacionalisme, el qual innegablement movia tals actituds, i més que'l Nacionalisme l'amor a Catalunya.

En altre lloc de l'article es parlava d'estat referint-se a una situació d'inconsciència. Damunt les planes de RENAISSANCE hi sortí aquella paraula, Estat, com si's tractés d'un organisme polític.

NACIONALISME

Els nostres bons companys de *La Nació*, que senten tota la pruitja i totes les ansies de la futura justícia social, publicaren un formós número extraordinari — la setmana passada — que si era una lamentació per la oprimida vida dels obrers a ciutat, sentia i expressava amb gest irat, tota la fèrvida noblesa de la redempció que s'apropa, amb el triomf perseverant del Nacionalisme. Aquest número que va estendre's per la ciutat, com el blasme de la nova i forta ideologia, portava les millors firmes de l'Unió Catalanista, i al seu davant una vibració llisa, contundent, formidable del Dr. Martí i Julià, feia commoure, amb serena clarividència, tota l'ànima amarada d'anhels, i es tornava més càlida com si formulés una imprecació indeclinable de la lliberació, que no té espera, i triomfarà majestuosa.

L'ESCOLA CATALANA D'ART DRAMÀTIC

Assistírem — especialment convidats — a l'acte inaugural del present curs 1915-1916 que tingué lloc al Foment del Treball Nacional.

Fora dels parlaments inevitables del President i Secretari, tinguérem el goig d'escoltar les bellíssimes paraules orientadores que el Director de dita Escola N'Adrià Gual dirigí a la concurrència i especialment als alumnes de la mateixa, les quals, plenes de savies indicacions, d'ésser ateses com l'eminent artista suplicava, significarien un gran bé per Catalunya i la Dramàtica Nacional, creant elements que al seu entorn la meravellarien.